

»Fælles Mål« i franskfaget i grundskolen – et styreværktøj

Indledning

Denne artikel sætter fokus på indholdssiden i og udviklingen af den kulturelle dimension i franskfaget i grundskolen, sådan som denne defineres og beskrives i fagets formål og faghæftetekster fra 1995 – 2009. Analysens metode er et komparativt studie (Gregersen 2007) samt linjefagsstudier om ligheder og forskelle mellem »Fælles Mål« 2004 og »Fælles Mål« 2009 med et 4. årgangs franskhold på læreruddannelsen Zahle.

Faghæfte nummer 18 er den tekniske betegnelse for Undervisningsministeriets centrale tekster for faget fransk, hvor det første hæfte udkom i 1995 i forbindelse med ændringer i skoleloven med ikrafttræden pr. 1. august 1994. Faghæfte nummer 18, »Fælles Mål« 2009, er nyeste udgave og indeholder mål, trinmål, slutmål og læseplan, som alle er af bindende karakter for den enkelte lærer samt en undervisningsvejledning for faget, der kan (men ikke skal) anvendes som inspirationskilde i forbindelse med planlægning af undervisningsforløb. Trinmål og slutmål markerer fagets progression. De er ifølge folkeskoleloven fælles nationale mål for, hvad undervisningen skal lede frem mod, at eleverne tilegner sig af bestemte kundskaber og færdigheder ved begyndelsen og afslutningen af et undervisningsforløb.

Undervisningsministeriet udsender vejledende læseplaner med beskrivelse af indholdet i undervisningen i alle fag. Når de lokale læseplaner er endeligt godkendt af kommunalbestyrelsen, bliver de bindende for den enkelte skole. Vejledningen for fransk indeholder afsnit om undervisningsdifferentiering, evaluering, special-

ANNETTE SØNDERGAARD GREGERSEN

Lektor, læreruddannelsen Zahle

salbyvej17@mail.tdcadsl.dk

undervisning, tosprogede elever, faglig læsning og tværfagligt samarbejde. Desuden beskrives, hvordan den enkelte fransklærer kan inddrage de fire dimensioner, som er tværgående for alle folkeskolens fag: den praktisk/musiske dimension, den internationale dimension, it- og mediekompetencer samt miljø og bæredygtig udvikling i sin undervisning.

Trinmål og slutmål består i »Fælles Mål« 2009 af fire indholdsområder: kommunikative færdigheder, sprog og sprogbrug, sprogtilegnelse samt kultur- og samfundsforhold (i faghæftet fra 1995 benævnt 'centrale kundskabs- og færdighedsområder', forkortet til CKF). Man kan således sige, at faghæfte 18 for franskfaget rummer en sproglig dimension og en kulturdimension, som kommer til udtryk i indholdsområdet 'kultur- og samfundsforhold'.

Trinmål og slutmål vedrørende de kommunikative færdigheder bygger på »Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog« udarbejdet af Europarådet (1) og den systematik, som denne indeholder. Referencerammen anvendes i »Fælles Mål« 2009 som et værktøj, der kan hjælpe den enkelte elev og fransklærer til at vurdere, hvor langt han/hun er nået i relation til sprogtilegnelsen. Europarådet har defineret en skala af niveauer og målbeskrivelser, som er beskrevet i referencerammen. Sprogkundskaberne defineres på seks forskellige niveauer (A1 – C2) og i fem kategorier:

1. Lytte – forstå	3. Samtale	5. Skrive
2. Læse – forstå	4. Redegøre	

Overordnet kan man sige, at »Fælles Mål« 2009 har til hensigt at hæve faglighedskravene samtidig med, at hæftet udgør et redskab i udvikling af en evalueringskultur i folkeskolen, sådan som det anbefales i » OECD-rapport om grundskolen i Danmark – 2004«. Logikken med »Fælles Mål« 2009 kan ses som udtryk for politiske ønsker om en standardisering i grundskolen med det mål at hæve kvaliteten af såvel undervisning som prøveresultater. »Fælles Mål« 2009 er således både et politisk og et fagdidaktisk styreværktøj.

Denne artikel forholder sig som nævnt udelukkende til en analyse af indhold og den kulturelle dimensions udvikling og fylde i franskfaget med afsæt i de fire faghæfter, nemlig faghæfte 18 fra 1995, Klare Mål fra 2002, Fælles Mål fra 2004 og Fælles Mål fra 2009. Jeg tager afsæt i et dynamisk og transnationalt kultursyn (Risager 2003), og artiklen indeholder derfor en kritisk analyse af de(t) kultursyn, der kommer til udtryk i faghæfternes (især 1995, 2004 og 2009) beskrivelser af indholdsområdet 'kultur- og samfundsforhold'. I det næste afsnit tager jeg afsæt i fagets formålsparagraf fra 1994 og følger op med en diskussion af de(t) kultursyn, der kommer til udtryk.

Faghæfterne 1995-2004

I en fagdidaktisk analyse ser man på et fags begrundelse, dets fagsyn, sådan som det kommer til udtryk i fagtekster, undervisningsmaterialer og arbejdsformer/metodikker og fagets indholdsside. I dette afsnit præsenteres læseren for et retrospektivt indblik i faghæfterne fra 1995-2004 i området 'kultur- og samfundsforhold'. I formålsparagraffen fra 1994 introduceres den kulturelle dimension med fokus på kultur som et enhedsbegreb i forbindelse med elevernes tilegnelse af viden om fransktalende lande og områder, med særlig fokus på Frankrig:

Formål

Formålet med undervisningen i fransk er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, således at de kan forstå talt og skrevet fransk og kan udtrykke sig mundtligt og skriftligt. Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes bevidsthed om fransk sprog og sprogbrug samt om sprogtilegnelse.

Stk. 2. Undervisningen skal skabe rammer for oplevelse, indsigt og samarbejde samt styrke elevernes aktive medvirken. Herved skal undervisningen bidrage til, at eleverne bevarer lysten til at beskæftige sig med sprog og *kultur* til fremme af deres videre udvikling.

Stk. 3. Undervisningen skal give eleverne indsigt i *kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande* og derved styrke deres internationale forståelse og forståelse af egen *kultur*.

CKF 1995	Trinmål 9. klasse 2004	Slutmål 2004
Væsentlige sider af <i>kultur- og samfundsforhold i de lande, hvor sproget tales, med hovedvægt på Frankrig.</i>	Anvende en grundlæggende viden om <i>levevilkår, værdier og normer i fransksprogede lande og områder</i> i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier.	Anvende en grundlæggende viden om <i>levevilkår, værdier og normer i fransksprogede lande og områder</i> i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier.
Forskellige skrevne og talte tekster samt andre kunstformer, der kan give eleverne oplevelse af <i>de fransksprogede kulturer.</i>	<i>Drage sammenligninger mellem fransksproget kultur og egen kultur.</i>	<i>Drage sammenligninger mellem fransksproget kultur og egen kultur.</i>

At bruge det franske sprog til at orientere sig om omverdenen og derved mere generelt udvikle deres forståelse af <i>andre kulturer</i> .	Anvende fransk som kommunikationsmiddel i møde med fransktalende i og uden for skolen.	Anvende fransk som kommunikationsmiddel i mødet med fransktalende.
---	--	--

Fransk sprog og kulturs forekomst i verden.

Fransk i tværfaglige sammenhænge, fx i tema – og projektarbejde.

Forskelle og ligheder mellem *andre kulturer* og *egen kultur*.

Det bemærkes, at kultur- og samfundsforhold i 2004-teksten er blevet komprimeret til tre områder. Eleverne skal anvende deres grundlæggende viden til at drage sammenligninger mellem fransksproget kultur og egen kultur, og de skal kunne anvende fransk som kommunikationsmiddel.

Det bemærkes endvidere, at CKF-beskrivelsen fra 1995 omtaler 'kultur' som både et enhedsbegreb og et flertalsbegreb, selv om formålet kun refererer til enhedsbegrebet. I både trin- og slutmål fra 2004 anvendes kultur alene som et enhedsbegreb. Opfattelsen i fagformålet fra 1994 sætter sig dybe spor i læseplansbeskrivelserne i faghæfterne i årene 1995-2004, sådan som det fremgår i nedenstående opstilling:

Læseplan 9. klasse 1995

Eleverne udbygger deres viden om *kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande*. Sammenligninger med danske forhold indgår i dette arbejde.

Emneområderne kan fx være: aktuelle problemstillinger, natur- og miljøforhold, skoleliv, fritidsliv, arbejdsliv, brug af medier og kulturelle erfaringer, herunder elementer af *fransksproget ungdomskultur*.

Læseplan 9. klasse 2004

Eleverne udbygger deres viden om *kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande*. Sammenligninger med danske forhold indgår i dette arbejde.

Emneområderne kan fx være aktuelle problemstillinger, natur- og miljøforhold, skoleliv, fritidsliv, arbejdsliv, brug af medier og kulturelle erfaringer, herunder elementer af *fransksproget ungdomskultur*.

I arbejdet inddrages historiske og geografiske perspektiver for at belyse nutidige kultur- og samfundsforhold.

Der arbejdes med skønlitteratur, som kan give eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår, værdier og normer i *fransktalende lande*.

Eleverne bør have mulighed for at komme i kontakt med andre, hvor *brugen af fransk* er en reel nødvendighed, fx gennem skolekontakt, elektronisk post, studieture, udvekslingsrejser eller møder med fransktalende i og uden for skolen. Eleverne søger information, fx gennem avislæsning, brug af opslagsbøger, leksika og databaser.

I arbejdet inddrages historiske og geografiske perspektiver for at belyse nutidige kultur- og samfundsforhold.

Eleverne bør have mulighed for at komme i kontakt med andre, hvor *brugen af fransk* er en reel nødvendighed, fx gennem skolekontakt, elektronisk post, studieture, udvekslingsrejser eller møder med fransktalende i og uden for skolen.

Skønlitteratur, som kan give eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår, værdier og normer i *fransktalende lande*.

Informationssøgning, fx avislæsning, brug af opslagsværker og databaser.

Læseplanen fra 1995 består af en hel tekst med indholdsangivelser af, hvad eleverne skal arbejde med. Området er først og fremmest indholdsorienteret, hvor eleverne udbygger deres viden om kultur- og samfundsforhold på det kognitive plan gennem emnearbejder med historiske og geografiske perspektiver, aktuelle problemstillinger, skoleliv, fritidsliv, arbejdsliv etc. I relation til det kommunikative aspekt arbejdes der med skønlitteratur, som skal give eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande. På det interkulturelle plan handler det om udbygning af viden om fransktalende lande, således at eleverne kan foretage sammenligninger med danske forhold. I arbejdet med sammenligning af kulturer indgår læreren som formidler mellem forskellige kulturer, fordi det er vigtigt at vide, hvad andre ved om Danmark og tænker om danskere. Flersprogede elevs oprindelseskulturer indgår i arbejdet.

Opsamlende kan vi sige, at læseplanen fra 1995 understreger, at eleverne indgår i en progression fra 7. klasse, hvor målet er, at eleverne får indsigt og når frem til viden om kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande i 9. klasse. Sammenligninger med danske forhold indgår i arbejdet. Der arbejdes indholdsmæssigt,

også i tværfaglige tematiske sammenhænge, med væsentlige sider af kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande og områder, gennem forskellige skrevne og talte tekster, kunstformer samt kommunikation i forbindelse med omverdensorientering.

I »Fælles Mål« 2004 skal undervisningen lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at forholde sig til væsentlige sider af kultur- og samfundsforhold i fransksprogede lande og områder. Området skønlitterær læsning og informationssøgning fremhæves som væsentlige undervisningsområder. Eleverne skal kunne anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande og områder i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier, og de skal kunne sammenligne fransksproget kultur og egen kultur og anvende fransk som kommunikationsmiddel i og uden for skolen i mødet med fransktalende.

Sammenfattende kan vi konstatere, at læseplanerne fra 1995 og fra 2004 stort set er identiske i forhold til 'kultur- og samfundsforhold'. I læseplanerne lægges vægten på, at eleverne udbygger deres viden om kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Sammenligninger med danske forhold indgår i arbejdet. Emneområder er nævnt her: aktuelle problemstillinger, natur- og miljøforhold, skoleliv, fritidsliv, arbejdsliv, brug af medier og kulturelle erfaringer, herunder elementer af fransksproget ungdomskultur. Der arbejdes med historiske og geografiske perspektiver i belysning af nutidige samfunds- og kulturforhold.

Diskussion

Der spores i »Fælles Mål« fra 2004 en bevægelse væk fra indholdsdimensionen i franskundervisningen, idet der i stedet lægges vægt på læreprocesser og læringsstrategier. Blikket rettes indad, ind i undervisningsrummet, mere end udad mod den verden og den kompleksitet, som den rummer. Undervisningen tager afsæt i fagets signalement, hvor det fastslås, at eleverne aktivt skal kunne anvende fransk som kommunikationssprog, og de skal aktivt gøre anvendelse af deres viden om, hvordan de på det personlige plan bedst tilegner sig – og fortsat udvikler – deres sprog. I relation til kultur- og samfundsforhold skal de forholde sig til væsentlige sider af disse i fransksprogede lande og områder.

Kulturbegrebet i faghæfteteksterne fra 1995-2004 anvendes som nævnt meget upræcist. I slutmål og trinmål fra 2004 tales – i fuld overensstemmelse med fagets formål fra 1994 – om fransksproget kultur som udtryk for en helhed/en enhedskultur i 'fransk-

sprogede lande og områder': I beskrivelsen tales om betydningen af, at eleverne præsenteres for mange og nuancerede måder at leve på (2004:33), og at eleverne skal finde forskelle og ligheder mellem fransk kultur og egen kultur. Samtidig tales om fransksprogede kulturer. I læseplan for 7. klasse tales om sammenligninger mellem fransk kultur og egen kultur (2004:51), og i læseplan for 8./9. klasse tales der om at udbygge viden om og sammenligne samfunds- og kulturforhold i fransktalende lande med danske forhold.

Opfatter vi kultur som en afgrænset enhed, der følger nationens grænser, medfører dette ofte en oplevelse af, at alle i denne nationalkultur deler fælles værdier, regler og normer. Man vil således lede efter træk, der kan fastslås som særligt franske eller særligt danske, og man kan forklare folks handlinger ud fra deres kulturbaggrund. Denne kulturforståelse anvender de fleste af os i vores dagligliv og også som undervisere. Den hjælper os til at skabe overblik i en kompleks verden, og den giver os muligheder for at drage sammenligninger og finde forskelle mellem folkeslag. Opfatter vi derimod kultur som en dynamisk proces, medfører det, at kultur bliver noget, man gør, frem for noget man har. Kultur bliver således til noget, som skabes mellem mennesker, og nok så vigtigt i en fremmedsproglig kontekst: en persons handlinger og udsagn kan ikke alene forklares og begrundes i deres kulturbaggrund. I mødet med andre må man således finde mere komplekse og uddybende forklaringer på folks handlinger i andre faktorer end nationale som for eksempel køn, alder, interesser og uddannelse.

Samler vi forståelsen af den kulturelle dimension i faghæfte 18 fra 1995 og i »Fælles Mål« fra 2004, kan man sige, at faghæfte 18 fra 1995 lægger vægt på indholds- og kontekstdimensionen, hvor »Fælles Mål« fra 2004 mere lægger vægten på poetikdimensionen. Men kultur anvendes generelt som udtryk for en afgrænset enhed, hvor lande opfattes som synonymt med nationer, selv om der også tales om 'områder'. I hæfterne er der således overvejende tale om en tænkning af dansk-national karakter, selv om vejledningsteksten fra 1995 og undervisningsvejledningen fra 2004 nævner, at det er relevant i undervisningen at inddrage og anvende flersprogede elevers kulturelle erfaringer.

Med »Fælles Mål« 2009 fulgte et nyt fagformål for faget. Dette præsenteres i det følgende afsnit og udgør grundlaget for sammenligning af udviklingen af kulturdimensionen i indholdsområdet 'kultur- og samfundsforhold' samt de(t) kultursyn, der kommer til udtryk i de to trinmål for 9. klasse.

»Fælles Mål« 2009 – indblik og diskussion

I dette afsnit vil jeg give læseren et indblik i fagets nye fagformål fra 2009 og fagområdet 'kultur- og samfundsforhold's indholdsside og volumen samt diskutere, hvorvidt kultursynet har ændret sig i forhold til de tidligere faghæfter. *Hvis kultursynet har ændret sig, hvor fører det så franskfaget hen?*

Formål

Formålet med undervisningen i fransk er, at eleverne opnår kundskaber og færdigheder, der gør dem i stand til at kommunikere på fransk både mundtligt og skriftligt. Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes sproglige bevidsthed om fransk sprog og om sprogtilegnelse.

Stk. 2. Undervisningen skal skabe rammer for oplevelse, fordybelse og aktiv medvirken for derved at fremme elevernes lyst til at bruge sproget personligt og i samspil med andre. Undervisningen skal bidrage til, at eleverne får tillid til egne evner og lyst til at beskæftige sig *med fransk sprog og kulturer* til fremme af deres videre udvikling.

Stk. 3. Undervisningen skal give eleverne grundlæggende viden om *kultur og samfundsforhold i fransktalende lande og derved styrke deres internationale og interkulturelle forståelse.*

Fagformålet taler nu om kultur i flertalsformen 'kulturer' og lægger i stk. 3 vægt på elevernes tilegnelse af såvel international som interkulturel forståelse. Hvordan afspejler dette sig i trin- og slutmålene?

Trinmål og slutmål i »Fælles Mål« 2009 (se side 64) er ikke længere identiske for kultur- og samfundsområdet, sådan som de var i »Fælles Mål« fra 2004. Slutmålene syner mere ydmyge end trinmålene, idet det brede genrekendskab ikke indgår i slutmålet og ej heller det interkulturelle aspekt. Dette aspekt er reduceret til, at eleverne skal vise forståelse for andres levevis og deres kulturer. Med reference til forskning i interkulturel kompetence og kommunikation udgør forståelse en delkompetence i feltet, hvor det interkulturelle aspekt er et mål i sig selv som udtryk for en måde at agere på i en kompleks verden. Det forekommer mig at være i uoverensstemmelse med fagformålets stykke tre, hvor det udtrykkeligt nævnes, at undervisningen skal give eleverne grundlæggende viden om kultur og samfundsforhold i fransktalende lande og derved styrke deres internationale og interkulturelle forståelse.

Trinmål 2004 (9. kl.)	Trinmål 2009 (9. kl.)	Slutmål 2004 (9./10. kl.)	Slutmål 2009 (9. kl.)
Anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i <i>fransksprogede lande og områder</i> i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier.	Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at <ul style="list-style-type: none"> • anvende geografisk og historisk almenviden om <i>fransktalende lande</i> • anvende almenviden fra skønlitteratur, sagprosa og medier om levevilkår, kulturer og kunst i <i>fransksprogede lande</i> 	Anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i fransksprogede lande og områder i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier.	Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at <ul style="list-style-type: none"> • anvende grundlæggende viden om geografi og historie og om levevilkår, værdier og normer i <i>fransktalende lande</i> • drage sammenligninger mellem <i>fransksproget kultur</i> og <i>egen kultur</i>
Drage sammenligninger mellem <i>fransksproget kultur</i> og <i>egen kultur</i> .		Drage sammenligninger mellem <i>fransksproget kultur</i> og <i>egen kultur</i> .	
Anvende fransk som kommunikationsmiddel i møde med fransktalende i og uden for skolen.	• anvende fransk som kommunikationsmiddel, fx i internationale projekter og i mødet med fransktalende i og uden for skolen <ul style="list-style-type: none"> • foretage <i>interkulturelle sammenligninger</i> på baggrund af deres almenviden. 	Anvende fransk som kommunikationsmiddel i mødet med fransktalende.	• anvende fransk som kommunikationsmiddel i mødet med fransktalende <ul style="list-style-type: none"> • vise forståelse for <i>andres levevis</i> og <i>deres kulturer</i>.

Overordnet set kan man sige, at »Fælles Mål« 2009 søger at skabe sammenhæng mellem fagformålets krav om tilegnelse af viden og færdigheder til at indgå i internationale relationer og udvikling af interkulturel forståelse og gode kommunikationsfærdigheder og trinmålet for 9. klasses trin. Der kan nu, i modsætning til tidligere faghæfter, spores en progression i relation til elevernes tilegnede færdigheder, viden og kulturelle kompetencer fra trinmål for 7. klasse i området 'kultur- og samfundsforhold' til slutmål for 9. og 10. klasse, idet der fordres sproglige og kulturelle kommunikations-evner til at indgå i mødet med fransktalende samt i forbindelse med internationale projekter i og uden for skolen.

Afsluttende kommentar

Muligvis er »Den europæiske Referenceramme for Sprog« en hæmsko for udvikling af et dynamisk kultursyn i den kulturelle dimension i franskfaget. Givet er det i hvert fald, at referencerammen overhovedet ikke forholder sig til elevens tilegnelse af kulturelle færdigheder og kompetencer. Sproglige færdigheder bør måles i meget bredere ramme end fransk som et sprogligt enhedsudtryk. Med en sådan vinkling ville det falde naturligt at indlede undervisningen med at introducere frankofonien og fransk som et globalt sprog, der tales i mange varianter og dialekter. Faghæftet »Fælles Mål« 2009 er et centralt styret, didaktisk værktøj for den enkelte fransklærer, og derfor må vi stille krav om, at der fortsat arbejdes på at udvikle den kulturelle dimension i faget i retning mod et dynamisk kultursyn i såvel et transnationalt som et nationalt perspektiv. Det må være en vigtig opgave for fransk som sprog- og kulturfag at være med til at give eleverne mulighed for udvikling af international og interkulturel forståelse som grundlag for at evne deltagelse i interkulturel kommunikation på tværs af lokale og nationale landegrænser.

Note

1 På nettet kan man finde siden www.dialang.org, hvor alle kan teste, på hvilket niveau deres sprogkunderskaber befinder sig. Der er ganske mange

sprog, man kan prøve kræfter med, heriblandt selvfølgelig fransk.

Der refereres også til Sprogforum nr. 31, november 2004 med titlen »Den fælles europæiske referenceramme«.

Litteratur

- Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog: www.dialang.com
- Fransk, faghæfte nr. 18, 1995. København: Undervisningsministeriet.
- Fælles Mål, faghæfte 18, Fransk, 2004. København: Undervisningsministeriet.
- Fælles Mål, faghæfte 18, Fransk, 2009. København. Undervisningsministeriet.
- Gregersen, Annette Søndergaard (2007): *Interkulturel dannelse i fremmedsprog – med fokus på fransk i folkeskolen*. Ph.d.-afhandling, Roskilde Universitetscenter.
- Gregersen, Annette Søndergaard (red.) (2009), Byram, M., Holmen, A., Lund, K., Stenius Stæhr, L., Henriksen, B. og Olsen, M.: *Sprogfag i forandring – pædagogik og praksis*. København: Forlaget Samfundslitteratur, p. 55-84.
- Klare mål, Fransk faghæfte nr. 18, 2002. København: Undervisningsministeriet.
- OECD-rapport om grundskolen i Danmark (2004). København: Undervisningsministeriet.
- Risager, Karen (2003): *Det nationale dilemma i sprog- og kulturpædagogikken. Et studie i forholdet mellem sprog og kultur*. København: Akademisk Forlag.
- Sprogforum nr. 31, november, 2004. *Den fælles europæiske referenceramme*. København: Danmarks Pædagogiske Bibliotek.